

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz., és J. Haasensteint és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÉVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.

Félévre 2 „

Előfizetési fölhívás

a

„SZÉKELY HIRLAP”

politikai s vegyes tartalmu közlöny

1870. évi október-decemberi folyamára.

Hivatkozva lapunk eddig követett, határozott irányára, melyre előfizetőink közvéleménye, a folyton fokozódó figyelem és érdekeltség által helyeslését adta; remény-nyel tesszük meg előfizetési fölhívásunkat, ez év utolsó negyedére.

Intézkedésünket, melylyel sikerült t. előfizetőinket a háboru esélyeiről pontosan és gyorsan értesíteni, továbbra is fenntartjuk. Alaptalan hírekkel, ha kedvezők lennének, sem kívánjuk izgatni a kedélyeket. A valót, ha szomorú lenne sem dugjuk zsebre. Minden napra nem ígérhetünk, nem ígérünk sürgönyöket; de igen minden arra érdemes alkalommal.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt o. é.

Fél „ 2 „ „ „

Negyed „ 1 „ „ „

Az előfizetési pénzek akár a Wittich József című könyvkereskedésbe, akár főtanodai nyomdász Imreh Sándorhoz utasítandók.

Az előfizetés legkényelmesebben és jutányosabban postai utalvánnyal történhetik.

A „Székely Hirlap”

szerkesztősége.

Sz.-Keresztur aug. 28.

Mint e lapok hasábjain is annak idejében érintve volt, a hat héti képezdei tanfolyam nálunk július 15-én megnyitott. Jelenben azt akarom irinteni, hogy ama tanfolyam augusztus 25-én bezárattott. E tanfolyamról kissé részletesebben értesíteni a közönséget: célja ezen cik-kemnek.

Ha nem csalódom már július 5-én tudatta másodtanfelügyelő t. Sándor M. ur a tankerületében lévő nt. esperes urakkal, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium ama leiratát, melynélfogva, más tankerületek példájára ebben a miénkben is — hogy a népnevelésnek halasztást nem tűrő nagy fontosságú ügye biztosabban

nyerhessen lendületet — meg fog nyitni, és mikor, az ideiglenes képezdei tanfolyam.

Másodtanfelügyelő ur körmönfont rövid beszédében föltüntetvén jelen intézkedés korszerűségét és nagy fontosságát, s szívökre kötvén a néptanítóknak, hogy ez alkalmat saját érdekében minél jobban kizsákmányolni igyekezzenek: a tanfolyamot megnyitja, jelen lévén ez alkalommal a tanfolyam vezetésére kinevezett Kozma Ferencz és Sándor Domokos tanárokon, s udvarhelyi egyházköri unitárius esperes nt. Árkosi uron kívül több ügybarát és 18 néptanító. A székelyudvarhelyi ideiglenes tanfolyam is ugyane napon nyitott meg Paal F. és ref. tanár és Erődsi Dávid r. kath. lelkész urak vezetése alatt 24 néptanító jelenlétében.

Résztvett a két tanfolyamban összesen 121 néptanító; és pedig 38 r. kath., 44 ev. ref. és 39 unitárius vallású. — E számból Sz.-Kereszturra esett: 4 r. k. 20 ev. ref. és 22 unitárius. Került a két tanfolyam 2600 és néhány o. é. forintba.

Nagyon különösnek tűnt föl mindnyájuk előtt, hogy egész július 22-éig, főként pedig 18-áig, míg ide az unitáriusok, Sz.-Udvarhelyen pedig a cath. néptanítók tömegesen jelennek meg, a reformátusok csak rari nantesingurgite vastó tűnedeznek föl, azok közül t. i. kik a tanfolyami helyeknek majdnem közvetlen közelében voltak. — E késlekedésnek oka abban volt, hogy a ref. nt. esperes urak, ámbár elég korán voltak értesítve arról, hogy mi van készülöben, mégis halogatták azt hivatalosan tudtokra adni a néptanítóknak; annyit legalább positive tudtunk, hogy a megnyitás napjáig egyetlen szál körlevél nem sok, annyi sem volt ily czélból, legalább itt a mi körünkben, utnak inditva.

Talán attól tartott a nt. ur, hogy ha utólagos bejelentés mellett intézkedik e halasztást nem tűrő tárgyban, majd anathema száll fejére? Lám nt. Árkosi urat nem érte ilyen csapás, pedig ő nemcsak hogy azonnal intézkedett, mihelyt a tanfelügyelőségi értesítést vette, hanem daczára annak, hogy nem lakik itt helyben, a megnyitáson is jelen volt s más alkalommal is megjelent az előadásokon. Talán azt gondolta nt. ur, hogy e jelen intézkedés előkészítő lépés akar lenni azokra az autonómia veszélyeztető közös iskolákra (apage satanas!); hogy csak simogatni akarják az embert, szép szerével szándékozván oda terelni a hová akarják? Talán attól, hogy azok

a fiatal tanárok, kik mint szaktnodománnyal foglalkoznak a nevelés-oktatással, olyan szabályokat adhatnak a tanítóknak, melyek a nt. ur által adtáktól elütnek, vagy azokkal épen ellenkeznek (mely félelem — mellékesen legyen mondván — nem volt talán épen alaptalan, meggondolatván, hogy ama tanárok a folyamatban lévő idő gyermekei, nt. ur pedig a lefolyt; amazoknak professioja a népnevelés, oktatás tudománya, a nt. uré a sacrosancta theologia, illetőleg confessio; a népnevelés és oktatás pedig csak mellékes; amzoknak egyedüli törekvésük derék és saját lábán járni saját eszével gondolkodni tudó ember és polgár nevelésére, nt. uréknak pedig jámbor hallgatók a brichtolására irányul már állásuknál fogva). Ha már ilyen auctoritás vesztési lázban szenvedett a nt. ur, én részemről, az ő helyzetében megköveteltam volna azoktól a tanárocskáktól, hogy leírva nyujtsák be hozzám mindazt, mit az én néptanítóimnak elő akarnak adni, s ha láttam volna, hogy különösen a számtanban, physica-, növény-, ásvány-, állattanban stb. valami auctoritásomat vagy confessiomat veszélyeztető tétel fordul elé: azt menthetlenül ki vereskréztam volna onnan s ezen felül még valami megbízható egyént a tanterem kémény nyílásába is beállítottam volna, hogy az folytonosan fülle kísérje az előadásokat, s nekem azokról minden óra végével pontosan rapportirozzon. — Száz szónak is egy a vége; csak azt bátorkodom kérdeni: mi szükség volt, vagy volt-e szükség harcászati tempózásra oly intézkedéssel szemben, melynek üdvös voltát csak a behunyás vagy végelgyengülés miatt látásra képtelen szemek nem látják. Hogy mily égbekiáltóan ellene mondtott e viseletével a nt. ur saját elvének: megillusztrálom egy pár vonással. A felekezetek kivétel nélkül ragaszkodnak iskoláikhoz. Jól teszik, csak hogy elég is legyen téve az iskoláknál a szentesített alkotmányos törvényekben kimondott követelményeknek. Ha meg nem felelnek: a törvény szigora alkalmaztatik ellenök. És ime, midőn a v. és k. miniszter ur módott ad az öt ellenségeknek tekintő felekezetek kezébe, arra, hogy kezdetleges iskoláikban a tanítás a törvény kívánalmainak megfelelő fokra emelkedhessék, s megmenthessék azokat a bezáratástól: akadnak egyének, kik e kedvező alkalmat megragadni késlekednek. — Hogy miért kellett e késlekedőknek épen a pro-

testánsokhoz tartozni: azt az én eszem megfogni vajmi csekély.

Dixi.

(Vége köv.)

„Te akartad, Dandin György!”

(Folytatás.)

Mindezek alapján tehát nem ismerhettük el, hogy tévedtünk, s készítő a mellékelt nyilatkozatot. Nem fogadtuk el a compromissus bírósságot, mert nekünk, mint a nyilvánosság közegének egyetlen bíróságunk csakugyan a közönség. Nem áll tehát a ft. püspök ur azon állítása, hogy nyilatkozatunk „levelének tetszés szerint kikapkodott mondatait” tartalmazta volna, mert a nt. szerk. ur meggyőződhetik, hogy a levél minden lényeges mondatát idéztük.

Nem áll, hogy „önkéntesleg magyaráztuk” a levél tételeit, mert am kísértse meg valaki másként magyarázni a levél szellemét, mint azt mi fentebbi B) és C) pontjainkban tétők.

Nem áll, hogy nyilatkozatunk „egy helyt lényegesen ferdített” volna, a mint az acták összeolvasásából mindenki meggyőződhetik, minek ellenkezőjét a ft. püspök ur kötelessége bebizonnyítani, ha ugyan szava igazságának hitelét főn kívánja e lap t. olvasói előtt tartani.

Ezek a második, harmadik és negyedik pont, melyekben a ft. püspök ur eltér a valóságtól. De van még több is.

Midőn a ft. püspök ur szavaival élve „e malitiose szerkesztett nyilatkozat, a ft. püspök urnak nem lett volna szája izére: azt kívánta a „Sz. H.”-től, hogy félretétén e nyilatkozat et, nyomassa ki a „Sz. H.” 44-dik számában már azelőtt jóval megjelent megrovó cikkét még egyszer, mindjárt utána ft. püspök ur „hivatalos” levelét, „minden glossa és megjegyzés nélkül.”

A ft. püspök ur a Prot. lap. 31-dik számában erre így szól: „A t. szerk. ur azonban erre nem ajánkozott, ha nem tudatta velem, hogy az én hivatalos levelemet, ha nekem úgy tetszik, kiadja, de az ő erre vonatkozó cikkét utána nem nyomatja.”

A mi „történetecskénk” szerint azonban a válasz nem az volt, hanem ez: „A „Sz. H.” nem nyomtatja le másodszor is, már egyszer — azelőtt 3—4 számmal — megjelent cikkét, hanem, ha kívánja a ft. püspök ur, félreteszi „e malitiose szerkesztett nyilatkozatot,” kinyomatja a ft. püspök ur „hivatalos” levelét s megteszi reá a maga megjegyzéseit.”

Erre meg a ft. püspök ur nem vállalkozott, hanem visszavette levelét, s „majd eligazítja másképen.”

E lényeges mozzanat elhallgatása az ötödik pont, melyben a ft. püspök ur eltér a valóságtól.

A „Sz. H.” tehát nem zárta el a ft. püspök ur elől az igazolás útját, hanem viszont főn kívánta tartani a maga számára is az igazolás jogát olvasóival szemben, mit azonban, úgy látszik, a ft. püspök ur nem tartott előnyösnek saját ügye győzelmére nézt.

Ha tehát a ft. püspök ur a „Sz. H.”-ban nem igazolhatta magát: annak ő maga volt oka, mert ő csak oly igazolást fogadott el, melyhez nekünk saját lapunkban semmi szólnak ne legyen s félvén megjegyzéseinktől, inkább az egész igazolástól elállott.

De nézetünk szerint nem is az itt a főkérdés, ha loyáliter járt-e el a „Sz. H.” a ft. püspök urral szemben, ha illet-e a ft. püspök urnak, hogy midőn a „Sz. H.” elejtette a ft. püspök ur takaródoja után az egész ügyet, vérszemre kapva a nt. szerk. ur, lapja 29-ik számában osztott abszolutiója folytán, valótlán „történetecskét” mesél el e lap olvasói előtt s az ártatlanság lilium ruháját ölti magára; — hanem az, hogy a ft. püspök a marosi esperest állítólagos magán „ezédulácskájára”) egy fenyegetőző hivatalos utasítással felelt, melyben egy püspök egy „mestert” oly büntetésekkel rémitget, melyeknek ez esetben egy ártatlan cikksorozat ké-

pezi alapját. Hanem az a fő dolog, hogy a marosi egyházmegyei tanács még mindég függőben tartja a ft. püspök kérdéses levele alapján megindított keresetét Porzolt ur ellenében, a ft. püspök ur pedig, bár látott alkalmat az esperes kérdéstevésére az ismert hivatalos utasítással felelni, de nem lát alkalmat, hogy a tract. consistoriumot utasítsa nevetséges keresetének, inquisitiójának, abban hagyására. Hanem az itt a főkérdés, hogy míg a ft. püspök ur igyekszik, még valótlanság árrán is, mosakodni a „Sz. H.”-lappal, e provinciális kis lappal szemben: addig kitér a nt. szerk. ur „Nec. plus ultra” cikkének nagy horderejű vádjára elől, mely szerint ellentétbe helyezvén magát a magyar felelős kormány népnevelési intézkedéseivel: rideg legújlejtással visszataszítja az állam segédkezését, minden áron fentartandóknak proklamálja a felekezeti iskolákat s így talán megtartja az autonomia bástyáit, de holtra éhezeti bennök az oda fordult népnevelést.

A ft. püspök ur, a törvény szavainak farkába kapaszkodva, megtiltatja a lelkészeknek, hogy a tanfelügyelőknek az iskolai statisztikai adatokat kiszolgáltassák; a ft. püspök ur minden felekezeti iskola kiközösítése ellen van életre-halálra (lásd zsinati beszédét és a zágoni iskola ügyét); a ft. püspök ur az erdélyi ref. főkonsistorium nyílt ülésében nem állja kimondani, hogy „a magyar cultus miniszter egyetlen célja, hogy a erdélyi felekezeti iskolákat megbuktassa”; a ft. püspök ur tud szívreható dictiókat mondani „őseinktől szerzett jogaink” és hires autonómiánk mellett, de nem képes protestáns főpásztorhoz illőleg utakat-módokat mutatni, forrásokat nyitni, melyek által elsúlyedt népnevelésünk — jól van: a felekezet kezében — előbb-utóbb, magasztos fogalmának megfelelővé tétessék — a ft. püspök ur a haladni kívánó szabad protestantismus, a közvélemény ezen kiáltó vádjaira nem akar felelni, — de igen tud felelni és pedig valótlanságokkal föltekített „történetecskék” alakjában a „Sz. H.” iránta követett eljárásának másod-harmadrangu, kicsinyes körülményeire!

Hol itt a protestáns főpásztor, a nagy Lutherus és Zwinglius utódainak avagy csak egy izecskéje is?! Nekünk mai protestánsoknak oly főpásztorra van szükségünk, ki sem a dogmák, sem az egyházszervezet elavult béklyói által megkötöttni magát ne engedje, hanem a protestantismus szellemének szabad röptével tudja és akarja magát, a reformatio nagy hőseinek példájára, a formalitások nyúgein tultenni s a kor intő szavát megértve, nemzetünk „tudomány nélkül valóságának” fenyegető veszét belátva, az egyesek filléreit kiprédikálva, az állam forintjait kikönyörögve, hivatali közegeinek munkálkodását fölőszökkelve: kezébe ragadja a legaldásosabb prédikácziókat: a népnevelésnek zászlaját: a püspöki befolyásnak árrán is, az egyéni hiúság megalázásával is az autonómiának megeseonkításával*) is.

S e helyett kivel áldott meg istenünk?!

(Vége következik.)

Megyei élet.

Főispáni beiktatás Felső-Fehérvármegyében.

E hó 6-ikán nagy készülétek történtek megyénk székhelyén. Az ujonnan kinevezett főispánt Ugron Lázár urat akartuk fogadni. A készülődések azonban még nem értek véget, midőn a mondott nap estéjén, a kormánybiztos ur szál-lásán együtt lévő tisztikar meglepetve látta belépni a főispánt.

Másnap Mikó Mihály kormánybiztos ur, mintán a megye kormányzatát új főispánunknak átadta, az összesereglett közigazgatási, és törvénykezési tisztikartól szívélyes búcsút vett. A tisztség osztatlan érzelmeit gr. Bethlen Gábor főbíró tolmácsolta, biztosítván kormánybiztos urat, hogy másfélvi működése jutalmául, a megye és tisztikar szeretetét viszi magával.

Gyűlés után ebéd, este fátylós menet kormánybiztos és főispán uraknál. Amott Mauer

V. alispán tolmácsolta a nagy számban összesereglett megyei értelmiség búcsuüdvözlését; imitt Sebessi J. adott szót a tiszteletnek.

8-ikán első tiszti ülésünk volt, mely után, főispánunk tiszti karával, a törvényszékkal, s több városi notabilitással, szekerek hosszú során a határszélig kísérté már csak volt kormánybiztosunkat. Itt a szívélyes búcsu nyilatkozatok újból ismétlődtek s Mikó Mihály ur lelkes és hoszszantartó éljen között távozott el.

Megyénk most már ismét rendes állásban van. Főispánunktól, kinek első fellépése is nagyon kedvező benyomást tett a kedélyekre, csak jót várunk. Adja isten, hogy reményeink első bimbóit, a 22-kére hivatott gyűlés napja után megerősödve láthassuk.

Kolozsvár, sept. 10. 1870.

Tisztelt szerkesztő ur!

Küldöm e rövid levélkét „fővárosunkból,” hogy itteni mozgalmas életünk rövid színezetét, — és saját ígéretem beváltását — megvigye; kopogtathatók-e bátran az ismerős ajton?*)

A háborus világ, a napi-politika, az ál- és igaz hírek élénk mozgalomban tartják a népet, oh de ez talán mindenütt úgy van, hová a hatalmas ellenfelek összekocczanásának híre elhat?!

Ezt bőven, s talán túl terhelten is? tárgyalják, az erre hivatott és nem hivatott lapok azért ezt mellőzve, csak oly „mozgalmat” említek föl, melyet jelenleg, csak hazánk fővárosa mutat-hat föl!

Rohamos idöket élünk! N. Váradról — a gözerejével — már sokan rohantak bérczes országunkba s künt a pályateren most van ám az igazi rohanás, hisz a kolozsvári „lófuttatás” tarka napjait éljük, e hó 12-én lesz még a fő roham a nagypiacra hol a helybeli honvéd zászlóalj zászlaja, lesz fölszentelendő! Sok az idegen, érte a vidéki közönséget s dicséretére a kolozsvári ipar világnak, nem él vissza kedves vendégeivel, mint pl. egy Pest, hol irtozott az ember a barátságos vendégszeretettől! A rendesenél kevéssel hágott feljebb az ár s ily moderatív világban még megélhetünk!

A mulatságok napi renden vannak, a nép mohón kap az élvezeten, s még a sétatérnek is megvannak ismerős vendégei a híves idő daczára is.

Csütörtökön f. hó 8-án Ulrich ur nagyszerű tűzjátéka, a látványos élvezetre bőv anyagot nyújtott, a katonai zenekar a szellemi részt pótoltá, mit a „Komlo”-kertben a Pongrácz testvérek zene-estélye váltott fel, mi a közönség egy részit magához csalogatta.

De a szellemi munkásság terén is megindult a mozgalom s míg sokan az academia megnyitását várják, a serdülő ifjúság jó kedvvel fogott kitűzött pensumához.

Ég vezesse célhoz a nemes törekvést, s a „világ mozgalom” közt adjon nyugalmat, békét kedves hazánknak!

A n o n y m u s.

KÜLFÖLD.

Három porosz kadsereg áll Páris közvetlen közelében, mert a német álarcz leesett s az állítólagosan Napoleon ellen kezdett háboru a francia nemzet végképeni leveretésére folytatattatik. Bismarck kinyilatkoztatta, hogy békealkudozásokról szó sem lehet, míg Páris bevéve nincs — és akkor is nem a mostani — el nem ösmert — kormánnyal, hanem a visszahírvandó Eugénia által megnyitandó kamarával és senatussal fog a béke megkötöttni, Franciaország kormányzása, a kis Napoleon nagykoruságáig, a regens-császárnőre bízván. Egészen Bismarckhoz méltó fordulat. Ime: a német nemzet, a szabad felvilágosultság nemzete, a porosz iga alatt, leverti a szabad francia köztársaságot; a zsarnok porosz caesarismus megint lábraállítja a megbukott francia caesarismust, hogy vasallusává tehesse!

A köztársasági kormány azonban nem vesztel téttlen. A még meg nem szállott Franciaország özönnel állítja a szabadságért halni kész

**) Legjobb lenne, ha a ft. ur ajánlata szerint, közölné ezt az okmányt is, miután „nem kerüli a vilá-gosságot”.

*) Bar a magyar miniszteriummal szemben erről nincsen szó.

*) „Istené a szállás.” Mindig szívesen látjuk. Szerk.

fiait fegyverbe, melyeket — az előbbi kormány vétkes mulasztásait jóvá tevő magán-vállalkozás százezrenként boesát a nemzet rendelkezésére. A francia lapok legalább alig győzik elősorolni a katonai, hadszeri és élelmezési készületeket melyeket a vér nélkül kivívott köztársaság orjási erőmegfeszítéssel, éjjel-nappal folytat. De eredménynyel-é? Alig....

Megható e vég-tusában amaz erély, melyet a franczia várak kifejtének. Még mindig erősen tartják magukat s megadásról hallani sem akarnak. Laon bár — a város kimélese tekintetéből föladta czitadelláját, de előre alá is minázta, úgy, hogy a bevónuló poroszok, egy tábornokuk, törzskaruk légberöpítették. Soisson, Toul, Verdun és Montmedy várak szintén frank zászlókat lobogtatnak még mindig, sőt Toul kirohanást intézve, a poroszok összes ágyuit kasználhatlanná s 10000 porosz harc képtelenné tett.

Németországban pedig mind inkább sokasodnak a hangok, melyek a háboru bevégzését követelik s Elsass és Lotharingia visszacsatolását elutasítják. A braunschweigi munkás egyeslet ilyhangu nyilatkozványáért a „szabadelvű“ porosz katonai kormány el is fogatta az egyeslet vezetőit s mint valami gonosztevőket lánczón kísértette börtönbe. A berni, bécsi, nemzetközi munkás-egyesletek, a berlini „Zukunft“ hasonló értelemben nyilatkoznak.

A diplomacia is mozog — nagy lassan. Ujabban Portugalia ismerte el a köztársaságot s Amerika multkor említett békítő nyilatkozata megvalósult. A párisi amerikai követ palotája előtt nagy ovatio is volt ennek következtében, Amerika támogatása azonban csak is morális leendő. Angol, Orosz béke-közvetítésekről is van szó, de eddig még látszó eredmény nélkül. Thiers, az öreg orleanista, ujabban, Londonba, s mint mondják, onnan Szt. Pétervárra és Bécsbe utazott.

Az olasz-invasió, a pápai területre, megtörtént, a pápa pedig — tiltakozás után — nyugton marad Rómában.

VEGYES.

* **József főherczeg**, mint a honvédség főparancsnoka, a m. kir. honvédelmi miniszteriumnak azt a czélirányos ajánlatot tette, hogy mind ama szabadságosok és ujonczok, kik a fegyvergyakorlatra behivattak s ez idő alatt bizonyos fegyelmi kihágás miatt börtönre vannak ítélve, ez időt elveszítsék, vagyis a börtönben töltött idő be ne számíttassék a fegyvergyakorlati időbe. A főherczeg ezáltal elejét venni véli a kihágásoknak, melyektől eddig azért nem őrizkedtek az illetők, mert tulajdonképen nem is volt reájok nézve büntetés, miután idejökbe számíttatott.

* **József főherczeg** a honvédszászlóaljok fegyvergyakorlatainak bevégzése után, nejével, Klodild főherczegasszonynyal két hónapra elhagyja Magyarországot. Hirszerint Belgiumba a királyi udvarhoz mennek látogatásba, s egész a tél elejéig fognak ott időzni. A téli idényt Budán, a teljesen rendbehozott palotában töltik. A főherczeg lakása s a szolgaszemélyzet osztálya annyira készen áll, hogy a szolgaszemélyzet már közelebb beköltözködhetik.

— A m.-vásárhelyi jótékony nőegylet f. hó 10-én Elnök gr. Toldalagi Eszternél választmányi gyűlést tartott. Jelenvoltak: Elnök: gróf Toldalagi Eszter; alelnök: Mikó Mihályné; v. t. Bihari Sándorné, Bodola Jánosné, Damokos Antalné, Knöpfler Vilmosné, Nagy Jánosné és Ugron-Szekely Borbára. A gyűlés tárgyai voltak: 1) A jegyző honn nem lévén, a jegyzőkönyv a mult gyűlésről föl nem olvastathatik. 2) Elnök indítványára elhatározatott: még e hó folytán, az egyeslet pénztára gyarapítására, az Elbában, egy tom bola játék rendezése, melyre a belépti jegy 10, a tombola jegyek ára pedig 20 kr-ra határozatott. Rendező elnöknek Knöpfler Vilmosné választatott meg. 3) A kérelmek meg-

vizsgálása után, havonkint rendszeren segélyezendők közé fölvették: Tattler Józsefné, és világtalan Kegyes Józsefné. Toka Mihályné kérelme pedig állása megvizsgálására kiküldött választmányi 2 tag jelentéseig fölfüggesztetett.

* **Zászló szentelés.** A 30-dik honvédszászló zászlóját hétfőn — 12 — szentelték fel Kolozsvárt. A „szép zászló anyát“ gr. Andrássy Gyulánét, szombaton este történt megérkezésekor nagy lelkesedéssel fogadták. Másnap délelőtt a honvéd tisztikar Graef Ede honvédtábornok vezetése alatt tiszteletgett a grófnénál, este nagyszerű fáklyás menet katonai zenekarral, a honvédek által rendezve. A zászló szentelési ünnepély a nagy piacon ment végbe, hol a honvédséget egy század huszár, s két század gyalog képviselte. Délután fényes diszebed volt a Redout teremben hol a tisztikaron kívül az ünnepély vendégei is részt vettek. A pohárköszöntések sorát Graef E. honv. tábornok nyitotta meg éltetve „ő es. apostoli királyi felségét, hazánk védangyalát felséges királynénkat és gyermekeiket.“ A második poharat ismét a tábornok emelé, honvédfőparancsnok József főherczeg egészségére. Máriaassy honv. ezredes hatásos toasztot mondott a két hadsereg barátságos egyetértésére, melyre b. Sätte tábornok, általános tetszés között válaszolt.

* **Megtalált nagy kendő.** Kedden este, színházba menetel alkalmával, a Kazintzy utcán, egy nagy szörkendő találtatott. Igazolt tulajdonosa, a szerkesztőségénél, hova letéve van, bár mikor átveheti, s vétetheti is.

* **Ballagi Mór** — hazánkfia — hire ellen vétenénk, ha a tudós jelzőt ide írnök — jelenleg városunkban mulat leánya Ilyés Károlyné, s kis unokája látogatására jöve, ez alkalommal csak kevés ideig szerencsétet becses jelenlétével.

* **A keleti marhavész**, folyó évi august. hó második felében beérkezett hivatalos jelentések szerint Erdélyben hunyadmegyei Felső-Szálláspatak, Páros-Pestere és Malajesd községekben uralgott, hol az 1489 darab szarvasmarha létszámból, 51 udvarban, a vész kiütésétől kezdve 538 darab betegedett meg; ezekből 310 meggyógyult, 172 elhullott, 5 beteg lebunkóztatott és 51 darab folyó évi agusztus 31-én, mint beteg ápolás és zár alatt maradt. Magyarországon a vész ez időközben sem merült fel.

* **Mac-Mahon nem halt meg!** A sedani kapituláció után több oldalról érkezett távsürgönyök teljes valószínűvé tették ama gyász hirt, hogy a francia hadsereg hős tábornoka a sedani csata alkalmával kapott sebei következtében meghalt. Ezen hir azonban valótlannak bizonyult be, mit távsürgönyi, s írásbeli közlemények után egész örömmel konstatálunk mi is. A tábornagy Sedanból sebesülten Pournauz-Boisba (17 mértföldre Bouillonól,) vitetett több hadsegédétől és ordonancetisztjétől kísértetve. A tábornagy neje férje mellett van, s legtevékenyebb részt vesz annak ápolásában. Az „Organ de Namur“ a szerencsétlen sedani csatára vonatkozólag következőleg ír Mac-Mahonról: „Mac-Mahon tábornagy szept. 1-én reggel 6 órakor, az utolsó csata kezdetén, melyet nem ő vezetett (?), sebesült meg. Palikao gróf s a védelmi bizottság parancsára vonult Sedan felé, mi a francia fegyverekre nézve oly végzeteljes lett. Mihelyt a tábornagy egészségi állapota engedni fogja, hiteles okmányokat fog közzé tenni, hogy a hallatlan sedani katastrofa miatt őt nem lehet felelőssé tenni.

* **Levelezési lapok** ezentul küldhetők Északnémetországba, Badenbe, Württembergbe, Bajorországba és Luxemburgba is, a szabályszerű portó, t. i. 5 kr. lefizetése mellett, mi ugy történhetik, hogy a levelezési lapra még egy 3 kros bélyeg ragasztatik; ki fognak legközelebb adatni 5 kros levelezési lapok is.

* **Jégkrónika.** Ez évi tudósításainkat (remélhetőleg) befejezendők, álljon itt az augusztusi jégverések hosszú sora. E hónap teltett mindeniken, oly mértékben, mely csak ritkán fordul elő; számos helységet e hó első felében 3 ízben is járt jég; ezer szerencse, hogy az őszi gabonának tulnyomó része már bevolt takarítva, s így a romboló jeges viharok csak törökbuzát és szőlőt találtak kint, hanem ezek meg is érezték súlyát, határonként a törökbuzát annyira összerontották, hogy csak nyomuk de termésről szó nincs; a szőlők még inkább megsínlették; sok helyen a dus termés egészen tönkre téve, fája évekre összerontva. Az auguszt. 11. 12. és 13-ki jeges viharok, kivéve a mezőség középterületét az ország majd minden vidékén éreztették magukat; legtöbbet szenvedtek. Al. Fejér, Udvarhely, Marosszék, Hunyadmegye, Szászsebes és Segesvárszék, névszerint az egész hegyalja, melynek bortermetését megtizedelte, azután Szt. Miklós, Szt. Márton, Bórberek, Vingárd, Akmár, Pestes, Ujvincz, Alvincz, Csombord, Bagó, Vajda Hunyad, Oklos, Rákosd, Szt. Erzsébeth, Székely Udvarhely, Sz. Pián, Bikafalva, Segesvár, Pánit, Felvincz, M. Madaras, Somogyon, P. Szt. Miklós, Mirosló, Fejérvár, Karna, Dálya stb. számtalan helység és vidék, melyeket névszerint előszámlálni igen hosszú volna. Mint tudósítónk összeállításából kitűnik a jég elleni biztosítás szép arányban volt gazdáink által igénybe véve és igen sokan érezték az idén aunk jótékonyágát.

† **Boczko Dániel**, országgyűlési képviselő 12-kén 81 éves korában elhunyt Csabacsüdön. Az aggastyán képviselő 1848—49-ben kormánybiztos volt, s ujabban két országgyűlésen képviselte Csaba városát. 1865-ben korelnök. Képviselőtársai szerették, tisztelték az öreg urat, ki a legnagyobb veszély idején is mindig igaz hazafinak bizonyult be. A forradalomban nevezetes szerepet játszott, mint Békés, Ocsád és Aradmegye teljhatalmu királyi biztosa. Különösen emlékeztető ama tette, midőn a már-már hátrálni kezdő honvédek élén, egy puszta bottal fölfegyverkezve, az ellenséget kiűzte Arad városából. A botot még mai napig is őrzik az aradi városházán, mint kegyeletes emléket ama mozgalomnak.

* **Szini szemlének**, tárgy halmaz miatt kiszorult e számból.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi kir. urbéri törvényszéknél f. hó september 17-én tartandó nyilvános ülésben

Pótülnök Gyárfás József által.

Radnóti Milicz Juonnak gr. Bethlen Camillie. urb. p. Magyaros Daninak ugyanaz e. u. p. Neksa Juonnak ugyanaz e. Oltyán Mariának ugyanaz e. Mihocsán Péternek ugyanaz e. Magyaros Pistának ugyanaz e. Moldován Daninak ugyanaz e. Kosztin Danilának ugyanaz e. Rusz Péternek ugyanaz e. urb. p. Gr. Haller György és társainak balázstelki volt urbérese e. legelő elkülönítés i. p. Gr. Toldalagi Viktornak Ignez Demeterné e. u. p. Bács Andrásnak Gr. Toldalagi Piktör e. Sütő Ignác Anikónak ugyanaz e. Balázs Jánosnak ugyanaz e. Baráth Mihálynak ugyanaz e. Hnszár Györgynek ugyanaz e. Sarga Eleknek ugyanaz e. B. Kemény Simonnak Makavei David e. u. pere.

Pótülnök Bodila János által.

Iszlai Kelemen Miklós és társainak Hannenheim Isstván e. u. p. Antal Lászlónak Iszlai László e. p. Hor-Bendeknének Boczog Józef o. u. p. Horváth Benedeknek Bukur István e. u. p.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblának 1870. sept. 19-én és következő napjain tartandó nyilvános ülésein előadandó ügydaraboknak.

I. Tanács, polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Mild András Milk Katarina e. zárlat. i. Tilts Száftának Moldován Loszim e. hozomány visszaadása iránt

Maros János Markos Ignátz e. építkezés betiltása iránt. Lukács István Pál György József e. egy szántóföld i. Moldován Simon Vrabie David e. 138 frt. Simleu Tavisnak Sinlea Jakob Maria e. 40 frt i. Guni Frigyes Klein Regina e. 43 frt i. Streitferth János Ranke János ellen kártérítés i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathi Sámuel által.

Veprich Dániel Höltevény (Helssdorf) községe e. 69 frt 25 kr. és 6 köböl buza i. Bakó János öz. id. Maurer Károlyné és társai e. 2619 frt 90 kr i. Bakó János öz. id. Maurer Károlyné e. 2000 frt 26 kr. Platz Frigyesnek Leonhártd Márton e. 150 frt i. Klein Gábor János Geitán Stán e. vásárszerződés feloldása i. Schneider Mihály Matzku György e. 36 frt i. kártérítés.

Előadó k. t. bíró Szolga Miklós által.

Balló József, mint a T. Baczoni ev. ref. megye bírja Hegyi Zsigmond Beniamin e. egy szekér szénai. Patáki András Veress György e. sommás visszahelyezés i. Klein Jakob Ambrus Adam e. 71 frt 70 kr kártérítés i. Oltyán Lászlóné Csabi József s Oltyán László e. igénykereset. Nagy Lajos gyámszámadási ü. Czimermann Andráss és neje vagyona fölött.

Előadó k. t. pótbíró Déési Farkas által.

Makrai László Szilasi János e. birtokhábor. Báro Bornemissza János mint öz. Báro Apór Györgyné gróf Haller Terézia gondnoka Agora Katalin Dobrán Jánosné e. 39,532 ftról szóló szerződés betáblázásának megsemmisítése i. Nemetschek Lipót gr. Kun Farkas e. 9659 frt 45 kr megfizetése i. Mégai Izsákné Kádár Márton és társai e. kártérítés i. Tanczán Mária Marian Juon és társai o. záloglás i. Szabó Domokos Pfenningsdorf Antal ellen 3310 frt 80 kr i. Fekete Máthé Wellás Gergely e. 38 frt házber i. Csanádi József Borbáth Antal e. kártérítés i.

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Dózsa Dániel által.

Antal István és társai Szabó Farkasné e. kártérítés i. Antalján Buttler Bernád árva gyámja Klein Sámuel e. számadás i. Falk Adolf Tatár Agost hagyatéka e. Balog Salamon gyámnak Dénes Lajos e. sommás visszahelyezés i. Filep Todoré Filep Bartalomei e. visszahelyezés. Kanyari József Batosi András e. szerződés érvénytelenítés i. Bozetan Mátyás Bozetán Toma e. visszahelyezés i.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter által.

Muresiánu Joane Rosmanith Balkó e. 100 frt i. Marusán János Kalsó Mihály e. sommás visszahelyezés i. Lőrincz Mihály Lőrincz Ferencz e. 73 frt 17 1/10 Popp Johanna Kristoffi Johann e. 2383 frt s jár. i. Gergely Imre Balázs (Kereső) Lajos e. birtokhábor. i. Gyila János öz. Bodó Dávidné Alsó Mária e. birtokban helyezés i. Schaal községének Schun Georg e. 120 frt kártérítés i. Losenczi József Sipos Lajos e. 52 frt 80 kr i. Surányi Sándor Rusz Juon és társai e. kártérítés i. Pudulicu Tóder és Stefanu Hanganu Flóre e. birtokbani visszahelyezés iránt.

Előadó k. t. bíró Csergedi János által.

Munzat Albert Waring Brothers vasuti társulat e. 1000 frt tőke és jár. i. Paulini Márton Müller Mihály e. birtokhábor. Mohai Sándor Molnár Lajos e. 32 frt iránt. Mohai Sándor Molnár Lajos e. 140 frt i. Farkas Lajos Bartha Lajos e. 978 frt 41 kr. i. kártérítés i. Campeanu Eva és társai Campeanu Jakob hagyatéka e. átruházási okmány megsemmisítése i.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál által.

Sidon Oprián Petru Nyámczá e. ajándékozási okirat elismerése i. Töpfer András Puskoj Todor e. 80 frt i. Benedek Gyula Neckel János e. 240 frt i. Czinégy György Schul Sámuel e. 50 frt i. munkabér i. Roman Sofia Román Tenasze e. fekvőségek átadása i. Wagner György Bukur Patulia és társai e. 160 frt i. kártérítés. Zsombori Sándorné Ternya Todor e. 49 frt 14 kr i. Mátyás Simon Grün Bernád és társai e. 250 frt i. Schuller Eszter Haltrich János e. 80 frt i. Izsák Jakob gr. Lázár Dénes e. 207 frt 22 kr i. Benning Mária és társai Lierencz János e. közös tulajdon előismerése i. Prodán Mária Molnár István e. 94 frt 20 hr.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által.

Rosenberger Salamon Pollák Károly e. 160 frt. Endes Gábor és társai Török Elek és társai e. 170 frt i. Kupcevič Rafael Pállfi Mihály e. 100 frt i. Kondreau György gr. Bethen Pálné e. birtokhábor. i. Kelemen Benő Bernáth Albert e. 10 darab pokrocz i. Bálint Mária és társai Bálint Zakabné és társai e. fekvőségek kiadása iránt.

Előadó k. t. p. bíró Ilyés Károly által.

Pascu Dumitru Pascu Todor Gavrilla e. sommás visszahelyezés. Simon Linkának Simon Ábrahám és Bukur Spiridon e. igény. i. Tascu Dumitru Tascu Todor Gavrilla e. végrehajtás i. Rosenauer János Bruszt Mihály és társai e. kártérítés i. Tröschler József Roszmann Mihály e. 100 frt elő pénz kétszerege visszafizetése i. Nagy Sámuel mint Nagy Ágnes gyámja Nagy Gergely e. sommás visszahelyezés i. Molnár Sámuel Kádár Juliánna és és társai e. igénykereset

(Vége köv.)

Bécsi börzei árkelet.

(1870. september 16.)

5% metalliques	56.80
5% nemzeti kölcsön	66.50
860 államkölcsön	91.90
Bankrészvény	696.—
Hitelrészvény	254.—
London	124.60
Ezüst	122.75
Arany	5.88
" 20 frankos	9.93
Földt. ment. kötvény erd.	73.50
" " " magyarh.	77.—
" " " horvát-slavon	80.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

HIRDETMEÉNYEK.

(82) 1—3

Sz. 3693. 1870.

Hirdetmény.

Maros-Vásárhely sz. kir. város közönsége az utczai lámpáknak az 1871. év 1-ső napján kezdőleg leendő világitását egy évre, folyó évi **október 15-én** délután 3 órakor, a városi tisztiház nagytermében tartandó nyilvános árlejtésen haszonbérbe fogja adni.

Miről vállalkozók azon hozzáadás-sal értesítettnek, hogy a haszonbérleti feltételek a tanácsi irodában a hivatalos órákon megtekinthetők,

M.-Vásárhelytt, 1870. sept. 15-én.

A városi tanács.

(81) 2—3

Két jó fajta fejős bivaly előadó; értekezhetni

Jenei Károlynál.

(79) 2—2

Nyilvános köszönet.

Alólírtak mint néhai Álgya János örökösei az „Anker“ élet és járadék biztosító társulatnál 8000 frtot biztosítottunk. Miután a nevezett társulat ezen összeget a szerződésben kitűzött határidőre, helyi főügynök Bucher Miksa ur által pontosan és hiánynélkül kifizette, nem mulasztjuk el, hogy köszönetünket nyilvánosan is ki ne fejezzük s egyszerűs-mind, mint hiteles biztosító intézetet bárkinek is ne ajánljuk. Maros-Vásárhelytt, 1870. augusztus.

Álgya Jánosné, Álgya Dániel, Csatt György, Demián Demeter.

(75)

„VICTORIA“ biztosító-társaság Kolozsvártt.

Biztosítéki alap :

Alaptőke	1.597,700 ft. — kr.
Tartaléktőke	26,894 „ 75 „
Díjtartalék	667,779 „ 39 „
Kártartalék	14,955 „ — „
Évi bevétel	1.500.000 „ — „

Összesen 3.807,329 „ 14 „

Forgalom 1869-ben :

Biztosított érték	122.796,234 ft. — kr.
Bevétel	1.427,066 „ — „
Kárfizetés	337,466 „ 92 „
Összes kárfizetés:	
1865—1869-ben	838,560 „ 92 „

Biztosít megszabott olcsó díj és különös kedvezmények mellett:

a) szalmás gabona és takarmány-neműeket, asztagokban és boglyákban, úgy szinte fedél alatt, benn a helységben vagy künn a mezőn (gabonaneműeknél a biztosítás érvénye elcséplés után a magra is kiterjesztetik, mihelyt annak lera-kodási helye előre bejelentetett);

b) épületek, mint: lak és gazdasági épületek, gyárak, malmak, templomok, stb.

c) lakházakban: butorokot, tükrök, képek, órák, szőnyegek, üveg- és porcelán neműek, függönyök, férfi- és női-ruhák, ágy-, asztal- és fehérneműek, könyvek, konyha-eszközök stb. stb. szóval minden névvel nevezendő, egy háztartáshoz szükséges kellékeket;

d) gazdasági épületekben: szekerek, ekék, szának, egyéb gazdasági eszközök és gépeket, úgy marhák, lovak, juhak, sertéseket, stb.

e) kereskedésekben: a kereskedés minden ágához tartozó csikkeket;

f) műhelyekben: készletek, feldolgozandó anyagok, kézmunkát, szerszámokat stb.

Az ingóságokra nézve a biztosítási díjak az illető épület fedéldijához arányban tetemesen leszállítottak, úgy hogy mindenki csekély áldozattal minden ingóságait biztosíthatja s különben is a felvétel minden tekintetben könnyítve van.

A fentebbi számokban kimutatott üzleti eredmény nem csupán a közönség mindig növekvő belátásának, a biztosítás szükségessége iránt, hanem egyszerűs-mind és nagy mértékben azon bizalomnak tulajdonítható, melyet a „Victoria“ olcsó díja, becsületes eljárása kárainak gyors és igazságos rendezése által vívott ki magának. A társaság nemcsak tetemes biztosítéki alapjával, de nagy összeköttetéseinél fogva és mindig növekvő évi bevételeivel is teljes biztonságot nyújt. Ügynökei az ország minden főbb pontján vannak, kik minden szükséges felvilágosítással szolgálnak és írásbeli megrendeléseket is elfogadnak.

„Victoria“ biztosító-társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.
(Nagypiacz, gr. Kemény S.-féle háznál.)